

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 216.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323882135184/facsimile.pdf> (tilgået 10. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Kunstens spejlbillede får væsentlighed i forhold til den flygtige virkelighed. Det fortæller også Per Højholts digt om Ewalds Arendse-billede (fra *Poetens hoved*, 1963), som afslutningsvis skal citeres her:

Hvor alt sammenfalder med sit billede
hører virkeligheden op.
Ingen forveksling er mulig thi
ingen forveksling er mulig.
Men det skal et stort spejl til. Eller to.
En mængde spejle
skal til så sandt jorden er rund.
Ewald begreb det
spejl for Arendse,
bøjet, bøjet, død
med munden mod knæene.
Et slid at rette ham ud
da han skulle i kisten.

X. Teksten

Tekstgrundlaget for dette udvalg er SS bd. 1-6.

De fleste bevarede manuskripter til Ewalds værker findes på Det kgl. Bibliotek i NKS 489^a, fol., nr. I-XXV. Om undholdet heraf, se SS bd. 6, s. 393-424; afsnittet »Manuskriptbeskrivelse«. Et udkast til »Sørgede-Digt over Frue Rahbek« findes i Den Colliniske Manuskriptsamling, ligeledes på Det kgl. Bibliotek. Mere detaljerede oplysninger om manuskriptforhold vedr. de af teksterne i SS – og dermed også nærværende udvalg – der har manuskriptet som tekstgrundlag, er givet i noterne til de enkelte tekster.

De tre eksisterende udgaver af Ewalds samlede skrifter er opført i indledningen til noteapparatet s. 224.

Nedenfor er opført rettelser og suppleringer af teksten, overtaget fra SS. Kursiverne gælder SS's rettelser og tilføjelser. Sådanne kursiver i SS's tekst er slettet i nærværende tekstudvalg, men hvor SS har indsat manglende bogstaver anbragt i parentes, er parentesen medtaget såvel i teksten

som i listen nedenfor. Se også variantapparatets redegørelser for nedenstående rettelser og tilføjelser, SS bd. 6, s. 352-79.

- S. 116, l. 23: glemmer > glemmer
S. 117, l. 9: glemme > glemmer
S. 117, l. 11: Stemme > Stemmer
S. 117, l. 22: Spas- (*Mænd*) (vedt. det defekte ms. til digtet »Natte-Tanker«, se n.t. s. 116-117)
S. 117, l. 25: ti(*tilg*)
S. 117, l. 26: Harmi(*enig*)
S. 117, l. 28: sig ()
S. 117, l. 30: Tank(*et*)
S. 118, l. 3 fn.: Mon (Ewald har i ms. rettet »Mon«, vistnok til: »O«)
S. 120, l. 7: Sjæl > Sjæle
S. 121, l. 22: veyleseder > veyleder
S. 122, l. 22: Vandrer > Vandrere
S. 125, l. 8: Bryster: (vanskligt læseligt rettelse i ms.)
S. 127, l. 8: Alder (jf. SS bd 6, s. 363 er læsemåden tvivlsom, men ordet er ikke kursiveret i SSs tekstdugivelse (bd. 6, s. 97, l. 22).
S. 127, l. 3: Alarm > Am
S. 128, l. 9: skjæn(ke) (ulæseligt i ms.)
S. 128, l. 10: (høj) (ulæseligt i ms.)
S. 128, l. 3 fn.: kerte (Ewald har i ms. rettet fra »kærte« til: »kærene«)
S. 130, l. 14: Drænker (overstreget i ms., vistnok af fremmed hånd)
S. 134, l. 25: forst spire (ulæseligt i ms.)
S. 136, l. 26: den > der
S. 136, l. 27: hvor (defekt i ms.)
S. 136, l. 30: Sprog (defekt i ms.)
S. 136, l. 5 fn.: før (defekt i ms.)
S. 136, l. 4 fn.: Skjæd (defekt i ms.); cy (tilføjet af udg.; formodet glemt af Ewald)
S. 137, l. 4: blo tede > blottede
S. 150, l. 14: Hnus > Hus
S. 151, l. 11: destyrer > bestyrer

Når der har været tvivl om rigigheden af SSs tekstdugivelse, er disse sammenholdt med Ewalds manuskripter eller med førstetrykkene.

I nærværende udgave er følgende rettelser foretaget i SS's tekster:

- S. 98, l. 5 fn.: undflye > undflye.
S. 119, l. 1: bvi > vi
S. 120, l. 5 fn.: quæ e > quæ e (»quæ e« ses kun i 2. opl. 1969)
S. 127, l. 10: Skjæd (således i ms.) > Skjæd
S. 146, l. 7: Forskyd > Forskyld (rettet på grundlag af *Samtl. Skr.*; ms. findes ikke)
S. 147, l. 5: Stiererne- > Stiererne; (rettet på grundlag af *Samtl. Skr.*; ms. findes ikke)
S. 156, l. 24: tilbede > tilbede.

Hvor et digt indeholder længere replikker, indleder Ewald hvert vers med anførselstegn. Disse er medtaget i SS, men fjernet i nærværende udgave; kun Ewalds indledende anførselstegn er bevaret. I de tilfælde, hvor et afsluttende anførselstegn mangler hos Ewald (og i SS), er et sådant indført.

Overskrifterne til de af udvalgets digte, der er trykt efter udgivelsen af *Samtl. Skr.*, skyldes udgiveren af SS bd. 5-6, S. Pallis; de er udformet på grundlag af tidligere udgavers tradition.

Teksternes rækkefølge er den samme som SS's De, der er trykt før 1782, dvs. i Ewalds levetid (samt «Johannes Ewalds sidste poetiske Folies»), er ordnet efter trykskår, de øvrige i den rækkefølge, i hvilken manuskriptene findes i NKS 489, fol.

Den typografiske opstilling i SS er i det store og hele fulgt, også hvor den kan forekomme inkonsistent.

XI. Litteraturliste

Listen er selektiv. Den omfatter primært litteratur, der er anvendt i forbindelse med efterskriften, litteraturhistoriske indføringer i forfatterskabet samt litteratur, der specielt behandler Ewalds digte.

- W. H. F. Abrahamson: »Fiskernes« i *Almindelig Dansk Litteratur-Journal* 1780.
Andet Kvartal, s. 185-204.
W. H. F. Abrahamson: »Johannes Ewalds samtlige Skrifter. Andet Bind« i *Almindelig Dansk Litteratur-Journal*. Andet Scykke, 1782, s. 336-404.
Fr. Münter: »Efterretninger om Johannes Ewalds Levnets i Dansk Museum« bd. 1 (1782), s. 680-700.